

Om Tilberedning af bruunt og suurt Hø.

Af en Beretning til det Kongl. svenske Landbrugsakademi, af Prof. A. Müller.

(Efter Arrhenius Tidsskrift for Landmanna- og Kommunal-Økonomica
3die Hefte 1860).

Følge et Forslag af Hr. Ritmester Møller paa Skottarp ved Halmstad udsendte det kgl. Landbrugsakademi i Stockholm sin Agrikulturkemiker Hr. Prof. A. Müller til Tydskland, for der at gjøre sig bekendt med Tilberedningen af bruunt Hø. Efter sin Hjemkomst meddeelte han Landbrugsakademiet sine Jagtagelser saavel om Bruunhøet som om det ligeledes i Udlandet meget brugte Suurhø, og med hans og Akademiets Tilladelse blev Beretningen offentliggjort gjennem det af Prof. J. Arrhenius redigerede Tidsskrift.

Om Bruunhøets Tilberedning. Under Benævnelsen Bruunhø henføres man 2 forskjellige Slags, der vel have en Deel tilfældes, men som dog i det Hele taget ere meget forskellige. Det, som her i Landet kaldes Bruunhø, er fortrinnsviis bruunt Hø efter Klapmeiers Methode, som for nogle Aartier siden blev meget rost og anvendt, men senere igjen er forladt. Det Væsentlige ved denne Methode bestaaer i, at den nyflaaede Kløver eller Græs bringes sammen i store Stakke, og forbliver der, indtil den grønne Farve ved den opstaaede Selvophedning har forandret sig til en brun; derpaa spredes, tørres og bjergeres det som almindeligt Hø. Ved Selvophedningen tilintetgøres Planteceernes Livsvirksomhed meget hurtigt, saa det let tørres, imedens denne ellers i længere Tid forhindrer Lørringen. Under gunstige Veirforhold anvendes denne Maade

derfor ofte med Fordeel, hvorimod Selvophedningen i fugtigt Veir paasthyndes for stærkt, saa at Høet let fordærves. Vel bjerget Klapmeiers Hø er et godt Foder, ja endog bedre end grøntørret Hø.

Den anden Methode, der anvendes ved Tilberedningen af Bruunhø, eller den, som nu meest benyttes, og som jeg her nærmere skal beskrive, ligner forsaavidt den forrige, at Græsset ogjaa ved denne undergaaer en Selvophedning, men den skiller sig fra den forrige derved, at Græsset først ester at være tørret bringes til Dphedning.

Som Enhver veed, kan fuldkomment tort Hø ikke velophedes, hvorimod desværre altsfor mange Landmænd have gjort den sørgelige Erfaring, at halvtørret Hø ofte ophedes, naar det bringes i Huus, ja undertiden endog kan antændes af sig selv, eller i al Fald blive til en muggen og daarlig Måsse. Blot undtagelsesviis kan Høet ved denne usfrivillige Selvophedning blive til godt, bruunt Hø, der da ædes af Kreaturerne med Begjærlighed; at gjøre disse Undtagelser til Regel, og Bedærvelsen derimod til en sjelden Undtagelse, har været mange estertantfjomme Landmænds Bestræbelser.

For Tilberedningen af Bruunhø egner sig alle de Blaptedele, der i halvtørret Tilstand lade sig pakke rigtig fast. Bedst er fiint Enghø; Stargræs, Timothei, Klover og Vikler ere mindre gode; Siv og Maisstængler samt Kartoffeltop duer ikke. Roe- og Turnipblade vilde kunne bruges, hvis ikke Indhøstningen af disse Rodfrugter faldt paa en Tid, da det er vanskeligt at faae dette Materiale passende tørret.

En passende Tørhedstilstand er en af Hovedbetingelserne for en heldig Tilberedning af bruunt Hø. Man ansører, at Græsset skal være saa tort, at der ingen Saft kommer til Syne, naar man knækker Straaet over Tømmelfingeren, og dog tillige saa fugtigt, at de fine Blade endnu ere bøielige og seige. Endnu er den virkelige Vandmængde ikke bestemt ad Chemisk Bei, men jeg antager, at den omtrent vil være 20—30 pCt. Saalænge dette endnu ikke er nøiagtigt bestemt, er det raade-

ligt, at anvende Høet i en saadan Fugtighedstilstand, at det næsten uden Ulempe vilde kunne bjerGES paa almindelig Maade; i værste Tilfælde vil man da faae Høet mindre bruunt, end man havde ønsket, og følgerig opnaaes ogsaa de tilsigtede Fordele i en ringere Grad. Anvender man derimod Græsjet for fugtigt, da maa man befrygte, at Stakken opvarmes endog til Selvantændelse, eller, hvis det er altfor fugtigt, at man da faaer istedetfor godt Bruunhø meget slet Suurhø (hvorom mere nedenfor). Tiden, der medgaaer til den ufuldkomne Tørring, varierer efter Græsarten og det herskende Veir; undertiden tørres Græsjet tilstrækkeligt i nogle Timer, undertiden, navnlig om Efteraaret, behøves flere Dage. Men i al Fald gaaer det hurtigere og sikkrere at faae Græsjet halvtørt, end at faae det heeltørt paa den sædvanlige Tid.

Ligesaa vigtig som den passende Fugtighedsgrad er Stakningen, der bør skee med Omhu, saa at Græsjet bliver spredt aldeles jevnt i Stakken, og derpaa traadt godt sammen, saa at der bliver saa faa luftfyldte Mellemrum, som muligt.

Som oftest bruger man en Stakfod af samme Slags som til Stakning af Korn efter den skotske Methode. Paa en flad Plads, helst i Nærheden af Engen, opreises Stakfoden saaledes, at paa 7 eller 9 eller flere 1 Alen høie Steenpiller eller Træstolper lægges et horisontalt tilnærmelsesviis rundt Gulv, 8—12 Alen i Gjennemsnit, bestaaende af 5 Tommers Bjælker, løst belagte med Bræder eller Riisgjærdsel.

Op paa dette Gulv stilles nu 10—15 Karle og Piger, som hver tager en temmelig stor Favnfuld af det halvtørre Græs, som spredes jevnt ud og trædes godt sammen, idet alle gaae rundt paa Stakgulvet, den ene fraat bag efter den anden; men for at undgaae den Hovedsvimmel, der vilde opstaae ved en saadan Rundtgaaen i en og samme Retning, maae de efterhaanden, som de blive færdige med et Lag, vende om og gaae i modsat Retning, medens de udsprede det næste Lag.

Hvis de stedlige Forhold tillade det, bør Græsjet ikke altid aflæses paa en og samme Side af Staffen, da Staffen i modsat Fald let bliver skjæv og ulige fast, paa Grund af at den naturligtvis trædes stærkest i den Side, Bognene holde; disse bør derfor lidt efter lidt flyttes omkring Staffen.

Staffen udvides efterhaanden lidt opadtil, dog ikke mere, end at den øverste Krands staaer noget ud over Stakgulvet, for at Bandet ved indtrædende Regnveir let kan løbe bort fra Staffen. Desuden klappes den stadig under Stakningen af Tilsynsmanden med en Rive, og han bør være ansvarlig for, at Staffen faaer en ordentlig Form.

Saaledes fortsættes Stakningen indtil over 12 Alens Høide, hvorpaa man begynder at „tage ind“, og danner nu under en fortsat Trædning en stump Top med en Hældning af omtrent 45°.

Medens Toppen sættes, fastpaffer man midt i denne en 5—6 Alen lang Stang i lodret Retning, paa hvilken senere Taget skal befæstes. Dette laves hensigtsmæssigt af et Slags Halmmaatter, der forfærdiges paa følgende Maade:

Imellem tvende Kroge eller Stolper udspændes over et Bord, paa Voen eller paa en jevn Mark, grovt Seglgarn (helst tjæret eller olietrukket) i 8—10 Alens Længde; paa dette bindes, ved Hjælp af en Naal og noget finere Seglgarn, 1 Tomme tykke Langhalmknipper, der ere sammenhæstede ved den afstaaende Ende. Saaledes forfærdiges Maatter, 20—30 Alen lange, som spiralsformig snoes op paa en Kullestok, saaledes at denne ikke slipper Maatterne, naar den løstes op.

Forudsat at Halmmaatterne dække en $1\frac{1}{2}$ Fod bred Strimmel, naar de lægges paa hverandre (Halvdelen af Halmens Længde), behøves der til en Stak med 10 Alens Gjennemjuit og 45 Graders Hældning i Toppen omtrent 150—180 Alen Halmmaatter.

For at fastgjøre dem paa Staffen, trækker man omtrent 12 Reb fra Midtstangen over alle Toppens Sider, hvortil Halmmaatterne fastbindes, efterhaanden som de lægges rundt

om Staffens øvre Deel; naturligviis bør Tækningen begynde ved Staffetags nedre Kant og fortsættes op til Spidsen. Maatterne lægges paa, ved at Kullerne, hvorom de ere snoede, ophænges ved Hjælp af Reb til den i Midten værende Stang, og Kullerne føres da rundt om Staffen, medens Maatterne lægges spiralsformigt op mod Staffens Top. (Jvf. Bergelins Tidsskrift 1859 S. 37).

Den øverste Spidse dannes af et Knippe Halm eller Tagror, som ved Maatterne fastsnæres omkring Stangen; eller man flyder ned over Stangen til det øverste Lag af Maatten en hertil forfærdiget Træstjærm, som forhindrer Regnen i at trænge ned gennem Staffens Top. Tilslidst fastgjøres Halmreb paa Staffen ved Hjælp af Træpinde, som slaaes ind i det fasttraadte Græs.

Ved vaersom Behandling kunne Maatterne benyttes flere Aar i Træk. — Vil man ikke have den Uleilighed at lave saadanne Maatter, kan Staffen tækkes med Halm paa samme Maade, som man bruger ved Kornstaffene, eller man kan anbringe et løst Splittag over den, saaledes som det findes beskrevet i Arrhenius Tidsskrift for 1855, S. 160.

For det meste tager Staffen allerede Varme under selve Tækningen, og dette desto hurtigere, jo finere og fugtigere, desto langsommere derimod, jo magrere og torrere Græsset har været. Varmen tiltager i 4—6 Uger, og aftager derpaa lidt efter lidt, rimeligviis paa Grund af den vedvarende Fordampning af Vand. Naar den atmosfæriske Lufts Varme er lav, hændes det ofte, at formelige Skyer af Vanddamp strømme ud fra Bruunhestafflen, som først efter et Par Maanedes Forløb viser sig fuldkommen tør heelt igjennem. Jo lavere Temperaturen paa Grund af Materialets tørre Tilstand er, desto mindre bruunt bliver Høet, og desto mere nærmer det sig i sine Egenskaber til det almindelige grønne Hø. Derimod kan Varmen ogsaa blive saa stor, at Farven næsten bliver ganske sort, eller at Høet endog heelt forfuldes, saa at det ved Luftens Tilkomst uundgaeligt forbrændes; det kan da ei nytte at

tænke paa at sluffe. Men ved en rigtig Behandling af Høet kan Sligt heller ikke indtræffe.

Efterhaanden som Selvophedningen skrider fremad, sætter Staffen sig mere, og synker undertiden endog sammen til $\frac{2}{3}$ af dens oprindelige Høide. Hver Skævhed og Uregelmæssighed, der fremkommer i Staffen, ved at den synker sammen, tyder hen paa en Feil, der er begaaet, da den blev sat.

Høet kan bruges, naar Staffen er affjølet og ikke ryger mere. Det skjæres, efterhaanden som det bruges, ud af Staffen med en lang sverdfornet Kniv. I Toppen er det næsten altid noget muggent paa Grund af den ringere Fasthed og af den Fortætning af Udm (eller de fra Staffens Indre bortgaaede Vanddampe), som her altid vil forekomme; længere nede bør det derimod ikke være muggent, selv om det har staaet i flere Aar.

Allerede i flere Aar er alt Hø til den keiserlige Marstald i Wien under Hr. Hofstaldmester v. Groß' Ledning tilberedt paa den ovenfor beskrevne Maade.

Man har disputeret om, hvorvidt Staffoden er nødvendig, og om Gulvet bør være mere eller mindre tæt. Da Hensigten er, at Høet skal kunne befries for alle under Ophedningen udviklede Vanddampe, maa jeg for min Deel betragte et af løse Stænger lagt Gulv paa en passende høi Staffod for at være det bedste; Uddunstningen er mindre fuldstændig, naar Gulvet bestaaer af vel sammensøiede Brædder; endnu mindre, naar Staffen blot bygges paa et Lag Riis, udbredt paa Jorden, og mindst naar Staffen hviler umiddelbart paa Jorden.

Om Staffen bygges rund eller firkantet, er for Høets kemiske Forvandlings Skyld aldeles ligegyldigt, naar den blot bliver traadt godt; dog troer jeg, at en rund Staf er lettere at pæse, og lader sig træde jevnere sammen, end en aflang.

For at lette Høets Hæven op til den 10—12 Alen høie Staf, kan man bruge det af Hr. Th. Bergelin i hans Tidsskrift 1858 S. 401 beskrevne franske Paternosterværk med pæseude Vædringer.

Indtræffer Regn, medens man er ved at stakke, da maa man strax holde op, dække Stakken med et Seil eller med Halm, som atter borttages, naar Regnen holder op, thi Græs, som er udvendig vaadt af Regn, Dug eller Igu., fremkalder altid Muggenhed i Stakken.

Man bruger undertiden ogsaa at lægge Halm i Toppen af Stakken, i hvilket Tilfælde Gommen fra Stakken da vil fortaettes, saa der ad denne Veie intet Hø bedarves.

Saltning er under normale Forhold ikke nødvendig; dog kunde der være Grund til at forsøge, om ikke Muggenheden i Toppen vilde hæmmes, ved der at sætte 1 Pd. Salt til hvert Centner Hø. Midt i Stakken turde $\frac{1}{4}$ Pd. Salt pr. Centner maaskee være passende.

En for stærk Ophedning, af f. Ex. Kløver, søger man ved det keiserlige Stutteri Kladrup at hindre paa følgende Maade: Egerat Kløveren har ligget paa Skaar til den er bleven halv-tør, bringes den i Smaastakke, 3—4 Alen brede og 4—5 Alen høie (omtrent af 14 Centners Bægt), hvor den da snart tager Varme og taber ligesom ved den Klapmeierske Methode fuldstændigt Livsvirksomheden; derpaa spredes den ud igjen og henligger da i løse Lag, $\frac{3}{4}$ —1 Alen tykke, for at afkjøles og yderligere at tørres. Senere stakkes Kløveren 2—3 gjentagne Gange i lige saa mange Dage, for at den ikke skal tage for stærk Varme, og skeer dette ikke desto mindre, da spredes Stakken endnu engang for at afkjøles.

Denne Methode er dyr og ved indtrædende Regn hoist usikker, men det derved vundne Bruunhø (egentlig Guulhø) jaavel af Kløver som af daarlige Græsarter roses særdeles meget af Stutteribestyreren Hr. Ritmester Grøler.

At indblande Halm i Bruunhøstakken vil være tilraadeligt ved fede, stærkt gjærende Græsarter, thi foruden at formindste Gjæringens Styrke, bliver den mere velsmagende; dog kan den let forhindre den nødvendige Fæsttræden af Stakken. Man bør derfor helst vælge Halm med fine Straa, —

fljære den i Haffelse og indblande den i Staffen i tynde Lag af $\frac{1}{2}$ —1 Tommers Dykkelse.

Suurhøets Tilberedning. Suurhø har meest Lighed med Suurkaal; der er foregaaet en Syredannelse i det, idet Suffer, Gummi, Pektin o. s. v. har omdannet sig fortrinnsviis til Melkesyre og Pektinsyre, men desuden ogsaa til Myresyre, Eddikesyre, Smørsyre o. lg. Jo saftfuldere de dertil anvendte Planter have været, desto mere blødt bliver ogsaa Suurhøet, desto mere ligner det Suurkaal; i modsat Fald foregaaer der samtidig med Syredannelsen en Selvophedning og tor Gjæring i Materialerne, ligesom ved Bruunhøet. Dette er det Almindelige og saadant Hø ligner meget Snuustobak i Lugt og Farve; det's Smag er behagelig, syrlig aromatisk. Kvæget æder gjerne dette Hø og fordoier det godt, selv naar det faaer 10—12 Pd. deraf om Dagen.

Suurhø kan tilberedes af alt, hvad der duer til Bruunhø, men især er det paa det's rette Plads der, hvor Bruunhø ikke kan laves med Sikkerhed. Overalt hvor Veirigt eller Mars-tiden eller Planternes Sastrigdom i Forbindelse med en for stærkt trøet Bestaendighed ikke tilsteder en let Lørring eller efter Lørringen lader berygte, at grove Stilke (af Mais, Hestebønner o. s. v.) skulle blive altfor tungt fordøielige, tilraader jeg at lave Suurhø, hvorved en Mængde af de Planter, som tidligere forfæstedes som ubrugelige, blive tjenlige til Kvæg-foder, f. Ex. Røgræs, Siv, Tang, Ukrudt, Blade af Roer, Turnips, Kartofler o. s. v.

For at lave Suurhø, maa man have Gruber eller Kuler af omtrent 4 Alens Brede og 3 Alens Dybde, og af en aldeles vilkaarlig Længde, beroende paa Forbruget og Lokaliteterne. I Gruber af denne Dybde og Brede rummes pr. løbende Fod omtrent 16 Centner Græs, der svarer til 4 Centner Hø, men danner man af Massen et Batteri med 45 Graders Hældning over Gruben, da rummes der $\frac{1}{4}$ mere. Gruberne maae være vandtætte, og i al Fald tilnærmelsesviis lufttætte.

De anlægges i Leer eller Klines indvendig med Leer eller opmures af Steen (helst i Cement).

I disse Gruber fasttrampes det fuldkommen grønne, ja ligegyldigt om endog af Regnen gjenneblødte Græs samt de andre Materialier, der kunne komme i Betragtning, og Sammentrædningen bør skee med samme Omhu som ved Bruunhøet. Jo mindre Luft, der bliver tilbage mellem Græsset, desto bedre bliver Suurhøet.

Naar Gruben er fyldt, dannedes paa samme Maade og af samme Materialier en Tagryg (et Batteri) over Gruben, og derpaa bedækkes det Hele meget omhyggeligt med Leer eller leerblandet Sand i 1—1½ Fod tykke Lag. Naar Grubens Indhold begynder at synke, og Jordlaget slaaer Revner, maae de opstaaede Feil rettes ved at fylde Revnerne og bøde paa Leertaget. Sluttelig bør Taget være aldeles jevnt, og drevet tæt og fast sammen.

Saaledes nedpakked henligger Suurhøet urørt i et Par Maaneder; bedst benyttes det efter Juul, naar Grønsoder og Rodfrugter ere slupne op.

Ureenlighed af Jord el. lg., der er kommen ind i Høet, bør saa vidt muligt fjernes. Er Gruben anlagt i en løs Jord og ikke muret, og man heller ikke har Leer at spække den ud med, da maae Siderne og Bunden beklædes med Halm, og naar man aabner Kulen, ryster man saa vidt muligt al vedhængende Jord fra Halmen.

At sætte Salt til Suurhøet er ikke nødvendigt, dog kan man gjerne blande den Mængde Salt, som man ellers pleier at give Kvæget, i Høet, omtrent 2—3 Lod pr. Centner. Benytter man Turnipsblade, da bør man blande nogen Kalk eller Gips deri.

Naar Gruben fyldes med meget vandrige Stoffer, som f. Ex. Roehlade, vaadt Græs, grønne Vikler cc., da kan man med Fordeel blande nogen Halm imellem, naar man paaseer, at den bliver lagt i tynde Lag. Halmen bliver derved næsten

lige saa god som selve Høet. Tykke Lag Halm fremkalde let Muggenhed og Skimmel, især hvis det er mindre vandrige Plantedele man benytter.

Fordeleene ved Bruun- og Suurhø. Det indbyrdes Forhold mellem Bruun- og Suurhø forekommer mig at være det, at medens Bruunhøet absolut er et bedre Foder end Suurhø, er Tilberedningen af dette langt sikkrere og i det Hele taget overalt muligt, selv om Veirliget og Materialierne ville umuliggjøre en Tilberedning af Bruunhø. Landmanden bør saaledes efter Omstændighederne snart bestemme sig for det ene, snart for det andet.

Derimod kan man med Bestemthed paastaae, at Grønhøet bør vige Pladsen for dem begge, thi:

1) spares ved disse en Mængde af de bedste og fineste Plantedele, som gaae tabte ved Grønhøet. Ved at vende og staffe det fuldkommen tørre Hø, gaaer nemlig en utrolig Mængde af de fine, skjøre Blade og Blomster tabt, hvilket man især tydeligt seer ved Kløveren, og desuden tabes en ikke ubetydelig Mængde ved Hjemførslen, i Ladegaarden og paa Høstærgerne. Ikke heller maa man oversee det Tab, som fremkommer ved, at adskillige Stoffer forflygtige under den fuldstændige Tørring. Dette Tab er endnu ikke godtgjort ad kemisk Bei, men man kan gjøre sig et omtrentligt Begreb derom, ved at sammenligne grønne Urtebælge med lignende i fuldkommen tør Tilstand; ved Tørringen i Sol og Vind blive de træagtige og smagløse. Denne Tørringelse er meest paafaldende under Tørringen, men vedbliver om end i mindre Grad hele Tiden, medens de opbevares. Bruun- og Suurhø forandres derimod ikke, naar det henligger urørt i Staffen eller Kulen.

2) De 2 nævnte Metoder gjøre Foderet mere velsmagende og lettere fordøieligt, samt forvandle desuden den indblandede Halm til godt Foder. Den, som har erfaret, hvilken heldig Indsydelse en vel ledet Selvopshedning af Fodret har paa Kvæget, vil sikkert ikke betwivle, at den regelmæssigste

Selvophedning og Gjæring tilveiebringes gjennem de 2 nævnte Methoder. I de keiserlig østerrigke Stalde faae Hestene omtrent 10—12 Pd. Havre og 4 Pd. Bruunhø daglig; tidligere fik de derimod dobbelt saa meget grønt Hø, og holdt sig endda ikke i saa god Stand.

3) Disse Høtilberedningsmaader tilstede desuden Benyttelsen af Plantedele, som ellers saa at sige vare værdiløse, f. Ex. adskillige Rodfrugters Blade, Rør, Maisstængler o. lg., der ved Gjæringen undergaae en stærk kemisk og mekanisk Opløsning Stargræs og andet daarligt Hø fra sure Enge bliver ved disse Behandlingsmaader langt bedre, end naar det bjerges paa den almindelige Maade.

4) Man er mindre afhængig af Veirligethed, end ved Tilberedningen af det grønne Hø, der saa let fordærves ved indtrædende fugtigt Veir. Unægteligt er det dog lettere at faae Græsset halvt tørt end heelt tørt; og tillader Veirligethed ikke, at det tørres saa meget, som det er nødvendigt for at lave Bruunhø af det, nu vel, saa tage man sin Tilflugt til Suurhøtilberedningen, som under alle Omstændigheder vil være mulig, og som atter vil give et bedre Foder end det udvadsfede og halvraadne Grønne Hø.

5) De nævnte Methoder fordre ikke saa stor Plads for Høet som ved Grønne Høtilberedningen. De gjøre de kostbare Hølader aldeles overflødige. Desuden ere Bruun- og Suurhø langt bekvemmere at transportere, idet de ikke fylde Fjerdeparten mod Grønne Hø. Alt dette yder væsentlige Fordele, saavel der, hvor Høet opbevares til eget Forbrug, som der, hvor der handles med det.

6) De kræve mindre Arbeide ved selve Bjergningen. For Bruunhø vil jeg ikke paastaae, at der derved spares megen Arbeidskraft, men dersom man sætter Staffen paa selve Engen eller i al Fald tæt derved, da spares idetmindste i Høbjergningstiden en Deel Kjørsel, som bekvemmere udføres om Vinteren. Tilberedningen af Suurhø koster derimod absolut ikke saa megen Arbeidskraft, som Tilberedningen af Grønne Hø.

7) Endelig turde det fortjene at nævnes, at hverken Bruun- eller Suurhø ødelægges ved Ildsvaade (jaafremt man behandler det første saaledes, at det ikke antændes af sig selv). Suurhøet forhindres i at brænde af den store Mængde Vand og Luft, det indeholder; Bruunhøet er pakket for tæt, til at det kan brænde. Ved direkte Forsøg, man har anstillet med det sidste, har det viist sig, at medens Taget af en Bruunhøstak let brænder bort, kan Ilden i det Høieste kun trænge 2 Tommer ind i selve Stakken. Det er noget Lignende som med Papir, thi ruller man dette fast sammen i en Bold, og stikker Ild i denne, da kan det ikke vedblive at brænde, imedens jo løst Papir hurtigt slaaer op i spillende Flammer.

Der synes saaledes at være al Grund til at benytte sig af de to nævnte Metoder, og for saavidt gjøre dem fuldkomnere, at de blive ganske sikke. For at faae et klarere Indblik i de ved Selvophedningen og Gjæringen foregaaende Forandringer af Planteubstantien, ligesom ogsaa for nærmere at bestemme de heldige og uheldige Omstændigheder, som indvirke derpaa, vil det være uundgaaelig nødvendigt, at foretage videnskabelige Forsøg i denne Retning. Dette gjælder navnlig om Tilberedningen af Bruunhø, og ved et nøiagtigt Studium deraf vil ei alene Tilberedningen blive mindre usikker, men ogsaa bidrage til at berige og udvikle Væren om Fodermidlernes Behandling i deres Heelhed. Jeg er fuldkommen overbevist om, at Sverrigs Landmænd gjerne ville være medvirkjomme ved Besvarelsen af disse Spørgsmaal.

Endnu er der ikke lavet meget Bruunhø i Sverrig, men der, hvor dette er skeet, har man al Grund til at være fornøiet med Resultaterne. Ved at iagttage de ovenfor omtalte Forsigtighedsregler og ved en vedholdende Opmærksomhed risikerer man allerede ved det første Forsøg ikke meget. Hvis Gieren eller Forvalteren selv leder det første Forsøg og siden, naar Arbeidsfolkene ere kjendte med Metoden, har et vaagent Die dermed, saa vil der snart vindes saamegen Erfaring og

Kjendskab dertil, at Bruunhøstberedningen let og uden Risiko vil kunne udføres.

Til Suurhø har man hidindtil her i Landet kun benyttet sig af Røe- og Kartoffelblade; ønskeligt vilde det være, om denne Høberedningsmaade maatte faae en almindeligere og en mere omfattende Udbredelse.
